

Groenbeheer is net voetbal

Een wethouder groen en groenbeheer hoeft welbeschouwd maar op één ding te letten: hoe houdt hij 'zijn' openbare ruimte interessant en betaalbaar voor de burgers van zijn gemeente? In deze *Op De Fiets* vertelt Paul Loermans, wethouder van de lokale partij Kernachtig Wijchen in Wijchen, welke dilemma's hij tegenkomt.

Auteur: Hein van Iersel

Loermans is pas sinds enkele jaren wethouder en had daarvoor een carrière in het onderwijs. Heel groen is zijn achtergrond en kennis dus niet, maar veel belangrijker: zijn netwerk in Wijchen lijkt dik in orde. Tijdens ons fietstochtje door Wijchen steekt hij iedere honderd meter wel een paar keer zijn hand op. 'Ik ben hier geboren en getogen, was hiervoor al meer dan tien jaar raadslid en ben ook op andere manieren maatschappelijk betrokken.' Verder is Kernachtig Wijchen – aldus Loermans – een echte bestuurderspartij. Sinds de oprichting als Lijst Jeurissen in de jaren zestig van de vorige eeuw heeft de partij op een paar uitzonderingen na altijd wel in de coalitie gezeten. Wijchen is een plattelandsgemeente, net westelijk van Nijmegen. Het is een populaire gemeente, niet het minst door de nabijheid van Nijmegen. De gemeente heeft iets meer dan 40.000 inwoners, van wie veruit de meerderheid in het dorp Wijchen woont: 34.000, om precies te zijn.

Wijchen verzorgt nog steeds een groot deel van het groenonderhoud in eigen beheer, allereerst via vier wijkploegen, die worden aangestuurd door evenzoveel wijkbeheerders met in totaal ongeveer 17 fte. Naast hun eigen ploeg hebben de wijk-

beheerders nog een tweede taak: het aansturen van de ongeveer 60 mannen en vrouwen die via Het Werkbedrijf, het voormalige sw-bedrijf Breed, op het grondgebied van Wijchen werkzaam zijn. Loermans: 'Sinds kort hebben we deze mensen het hele jaar. Vroeger werkten ze alleen tijdens het groeiseizoen en gingen ze daarna terug naar het sw-bedrijf om daar inpakwerk en dergelijke te verrichten. Dat viel niet goed bij die mensen en wij konden ze ook in de winter goed gebruiken.' De ploeg van Het Werkbedrijf is vooral bezig met het handwerk, zoals schoffelen, maar ook met het knippen van hagen. Gemechaniseerd werk wordt uitgevoerd door Sight Landscaping bv. Dit bedrijf veegt, onderhoudt het gras, de sloten en de grasbermen en bestrijdt het onkruid op verhardingen. Verder is Loermans bijzonder trots op de eigen bomenploeg, die alle bomen van de gemeente bijhoudt. Al vanaf 2006 onderhoudt Wijchen de openbare ruimte op beeldkwaliteitsniveau. In 2009 is besloten het onderhoud in woonwijken uit te voeren op niveau C volgens de landelijke CROW-richtlijnen. Loermans: 'Wij hebben heel bewust de wijkploegen niet uitbesteed. Dat is ons visitekaartje. Als er ergens een tegel los ligt, kun je dat het best laten herstellen door iemand die de wijk en

vaak zelfs de mensen in de wijk goed kent. Die kan veel beter inschatten of dat nu echt vandaag moet gebeuren of misschien morgen, in combinatie met een ander klusje.'

Groen

Wijchen is een echte plattelandsgemeente en daardoor – niet geheel verrassend – zeer groen. Bijzonder is wel dat ook de kern van Wijchen heel groen is. Dat komt mede door een oude Maasarm, die al vele honderden jaren van de echte Maas is afgesloten en zich nu als een langgerekt meer door het dorp kronkelt. Juist op dit moment is Wijchen bezig met een grondige renovatie van onder andere de oevers van het Wijchens Meer, zoals de Maasarm in Wijchen wordt genoemd. De plannen gaan verder dan de oevers. Loermans: 'Direct aan de oever ligt een wat ouder park, het Oosterpark, dat helemaal is dichtgegroeid en niet meer aantrekkelijk is voor de burger. Verder proberen we het zicht op het Wijchens Meer op zo veel mogelijk plekken te verbeteren.' Loermans heeft nu net van het College de vraag gekregen of het mogelijk is om de gemeentewerf, die ergens vorige eeuw bijna toevallig aan de oever van Het Meer is beland, te verplaatsen. De wethouder houdt als

Tijdens de fietstocht is er nog tijd om de aftrap van een voetbaltoernooitje te verrichten.

GEMEENTE MOET DE TAAL VAN DE BURGER LEREN SPREKEN

Ad van Tilborg is gepensioneerd leraar wiskunde en als vertegenwoordiger van de Leefbaarheidsgroep van het Wijchense kerkdorp Bergharen betrokken bij de Burgerschouw-pilot. Van Tilborg is enthousiast over het project, dat volgens hem goed loopt in zijn dorp, maar is ook kritisch genoeg om een aantal tips en opmerkingen te geven over hoe het beter zou kunnen. Zijn belangrijkste bezwaar geldt het feit dat de gemeente als het gaat om schouwen een totaal andere taal spreekt dan de burger: Van Tilborg: 'Ik moet mijn vrijwilligers uitleggen dat de staat van een haag of grasveld hoog, basis of laag is. Veel vrijwilligers interpreteren dat alsof het om de hoogte van de haag of het grasveld gaat.' Verder snapt Van Tilborg niet waarom hij van ieder onderdeel van de openbare ruimte precies moet aangeven wat de staat van het onderhoud is. Veel makkelijker is alleen die dingen aanvinken op de app die de vrijwilliger storen. Van Tilborg ziet verder ook een enorm verschil tussen de strikt technische manier waarop de gemeente zelf keurt en de manier waarop zijn vrijwilligers keuren. Een vrijwilliger gaat echt niet meten hoe hoog het gras is om te bepalen of dat goed of slecht is, maar oordeelt voor zichzelf of hij (alle vrijwilligers van Van Tilborg zijn mannen) het te lang vindt.

En ander minpunten is dat Van Tilborg niet snapt waarom je maar eens per maand kunt keuren. Als je in de tussentijd een paaltje ziet dat is omgereden, kun je dat niet aangeven in de app, omdat die dan dicht staat.

Van Tilborg neemt me mee naar een plek dicht bij de Bergharense kerk en wijst op een hoek van het grasveld die helemaal kapotgereden is door het autoverkeer. 'Volgens de normen van de gemeente is dat gewoon toegestaan, omdat dit minder dan zoveel procent van het grasveld betreft. Als inwoners van Bergharen ergeren wij ons hier wel aan, omdat dit op een belangrijke plek van het dorp is. Stel je voor dat de communicantjes uit de kerk komen en het heeft net geregend; dan is dit gewoon een modderpoel. Op een andere plaats zou je dat waarschijnlijk wel accepteren, maar hier dus niet.'

Een modderpoel als het net heeft geregend, maar waarschijnlijk wel conform de CROW normen.

volleerd politicus zelf nog een slag om de arm, maar tussen de regels door hoor je wel dat hij vastbesloten is om dit voor elkaar te krijgen, ook al zal dat wat bestuurlijke creativiteit vereisen. Wat dat inhoudt, hoor ik later, als we langs het Wijchens Kasteel komen, dat ooit werd bewoond door voorvaders van het koninklijk huis. Achter dit kasteel ligt een terrein waarop Prorail zijn zinnen had gezet, om te dienen als tijdelijke parkeerplaats wegens werkzaamheden rondom het NS-station. Loermans: 'We hebben daar werk met werk kunnen combineren. Prorail heeft de werkzaamheden aan de ondergrond betaald die nodig waren voor de tijdelijke parkeerplaats, maar dat is zo gedaan dat wij er zonder veel geld en moeite een park van kunnen maken.'

Meer

We zijn op onze fietstocht aangekomen bij de oevers van het Wijchens Meer. Loermans zegt niet precies te weten wat hier gedaan wordt aan de oevers, maar het komt erop neer dat de oude

Urban Farming in een relatief nieuwe wijk: Huurlingsedam.

Op de Kasteellaan in Wijchen zijn beeldbepalende kastanjes gekapt en vervangen door lindes.

Handwerk, schoffelen en knippen van de hagen gebeurt door een team van 60 mensen van Het Werkbedrijf.

houten beschoeiing wordt vervangen natuurlijk glooiende oevers, die vriendelijker zijn voor flora en fauna.

Loermans: 'Wat we hier in het verleden hebben gedaan, is het Wijchens Meer voor een gedeelte insnoeren door er een dam neer te leggen in plaats van een brug. Een dam is natuurlijk veel goedkoper dan een brug. Dat zou nu niet meer mogelijk zijn.' Ik wijs op een blauw huisje dat aan de zijkant van het Meer drijft. Is dat de beruchte Blue Boat? Die lag eerst toch ergens anders op het Meer? Dat blijkt te kloppen, volgens de wethouder. Aanwonenden waren niet blij met het uitzicht op dit kunstwerk. Loermans heeft er zelf overduidelijk ook niet zo veel mee. Zijn mening is kort en bondig: kunst in de openbare ruimte moet niet controversieel zijn; die wordt betaald uit publieke middelen en moet mensen niet tegen elkaar opzetten. Een kunstwerk als Kabouter Buttplug, dat in Rotterdam staat, is voor Loermans dan ook niet te begrijpen. De wethouder vindt sowieso dat kunst maar beperkt moet worden toegepast in de natuur en openbare ruimte; de natuur is van zichzelf mooi genoeg. Loermans is wel weer trots op de verpachte rotondes in Wijchen, waar in een aantal gevallen ook een soort kunst op te vinden is en die de gemeente daarnaast geld besparen.

Voetbal

Tijdens ons fietstochtje is er nog tijd genoeg voor wat extra sport. De wethouder is gevraagd om de aftrap te verrichten van een internationaal jeugdvoetbaltoernooi voor geestelijk gehandicapte

jongeren. Dit toernooitje wordt georganiseerd door NEC Nijmegen, maar het gaat volgens de initiatiefnemers eigenlijk niet om voetbal, maar om de deelnemers extra competenties mee te geven voor het dagelijks leven. Voetbal is voor de jongeren zelf natuurlijk de hoofdzaak, maar eigenlijk zijn de lifestyleworkshops belangrijker. Dit is niet het enige project waarmee jongeren in beweging worden gebracht. Wijchen is ook al jaren betrokken bij Beestenbende, een project waarbij de jeugd van Wijchen in beweging wordt gezet om de openbare ruimte schoon te houden en zwerfvuil te rapen. Volgens Loermans is dat een zeer succesvol project, dat vooral als doel heeft om de Wijchense jeugd beter bewust te maken van hun omgeving. Ik zeg: 'Betere burgers van ze maken.' Dat vindt Loermans niet zo'n toepasselijke term: 'Te betweterig', is zijn mening.

Burgerschouw

Gemeentes hebben over het algemeen problemen met het betrekken van de burger bij buurtbeheer en onderhoud van het openbaar groen. Natuurlijk zijn ook in Wijchen voorbeelden van stadsmoestuinen en *urban farming*, maar dat is nog iets anders dan burgers betrekken bij het integrale beheer. Sinds enkele jaren doet Wijchen mee aan het project Burgerschouw, waarvoor ook een speciale app is ontwikkeld. Het idee daarachter is dat de burgers de gemeente helpen bij het controleren van het groen in hun wijk. Dat lijkt makkelijker dan het is, en ook in Wijchen is dat in twee wijken feitelijk al mislukt. Maar sinds enkele jaren draait dit project

wel goed in het kerkdorp Bergharen. Loermans is trots op dit project, maar realiseert zich ook hoe afhankelijk hij is van goede vrijwilligers in zo'n kerkdorp. Een belangrijke reden om deze pilot in een kerkdorp te draaien, is dat de ambtenaren van de gemeente die normaal moeten schouwen, niet voldoende tijd hebben om dit in de kernen van deze kerkdorpen te doen. Een bezuiniging mag je het echter niet noemen. De reden was dat Wijchen de bewoners meer wilden betrekken bij het onderhoud van de leefomgeving. De gemeente schouwt ook nog zelf.

Kasteellaan

We zijn aangekomen aan de oude 'goudkust' van de gemeente: de Kasteellaan. Hier stond naast een aantal monumentale herenhuizen ook een rij prachtige, beeldbepalende kastanjes. De huizen staan er nog steeds, maar de kastanjes zijn verdwenen. In 2014 werd de Wijchense beleidsambtenaar Patricia van Wolferen geïnterviewd door collega-vakblad Boomzorg. Zij concludeerde toen al dat de kastanjabloedingsziekte zeer agressief toesloeg in Wijchen en inmiddels al 75 procent van de kastanjes had aangetast. Loermans bevestigt dit verhaal: 'We hebben alles geprobeerd, maar niks lijkt echt te helpen. Daarom hebben wij in 2016 ook deze laan moeten kappen en in samenspraak met de burgers bepaald welke soort we terug zouden plaatsen. Dat zijn lindes geworden en we hebben de grootste maat geplant die we konden vinden. De bewoners van deze straat wilden aanvankelijk zelfs bijbetalen om hier de mooiste en grootste bomen terug te planten. Daar zijn we niet op ingegaan. Als je meebetaalt, wil je ook meepraten over bijvoorbeeld de manier van onderhoud en dat vonden wij als gemeente geen goed idee.' Dan, met een brede lach: 'Groen is net voetbal. Iedereen denkt er verstand van te hebben.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Stad+Groen.nl/artikel.asp?id=41-6727